

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 10. maj 2007
Kontor: Kommunaljuridisk kt.
J.nr.: 2007-41061-2
Sagsbeh.: ABP

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 (B 119), som Folketingets Kommunaludvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 26. april 2007

Spørgsmål 1:

"Ministeren bedes redegøre for hvorledes en sikkerhedsbestemmelse i reglerne for kommunale og regionale valg ved indførelse af den største brøks metode ved mandatfordelingen vil kunne sikre, at der ikke opstår den situation, at et parti ved tildeling af mandaterne efter største brøks metode ikke får det flertal på over 50 pct., som følger af de afgivne stemmer?"

Svar:

1. Som jeg oplyste under 1. behandlingen af beslutningsforslaget B 119, lider største brøks metode af den afgørende svaghed, at metoden ikke giver nogen garanti for, at et parti, der har over halvdelen af stemmerne, også får over halvdelen af mandaterne. Denne egenskab ved et valgsystem er ellers især vigtig ved kommunalvalg, hvor det i modsætning til folketingsvalg forekommer, at et parti får over halvdelen af stemmerne.

2. Det vil imidlertid rent teknisk kunne lade sig gøre at sikre, at et parti, der har et flertal af de gyldige stemmer, ved anvendelse af den største brøks metode til mandatfordeling i alle tilfælde tillige får et flertal af mandater. Dette ville kunne ske ved en bestemmelse i lov om kommunale og regionale valg om, at såfremt et parti, der har opnået mere end 50 pct. af de afgivne gyldige stemmer, ved anvendelse af største brøks metode ikke har opnået et flertal af mandaterne, skal der foretages en ny mandatfordeling, hvor dette parti forlods tildeles det antal mandater, der er tilstrækkeligt til at udgøre et flertal af mandaterne. Det resterende antal mandater fordeles herefter endeligt på de øvrige partier ved en fornyet anvendelse af største brøks metode.

Den beskrevne model svarer til den model, der anvendes i folketingsvalgløven til at sikre, at Bornholms Storkreds ved den stedlige fordeling af de 135 kredsmandater på storkredsene i alle tilfælde får tildelt 2 kredsmandater.

Den stedlige mandatfordeling ved folketingsvalg foretages efter største brøks metode som nærmere angivet i folketingsvalgløvens § 10, stk. 2 og 3. Såfremt der ved beregningen efter folketingsvalgløvens § 10, stk. 3, ikke tilfalder Bornholms Storkreds mindst 2 kredsmandater, skal der foretages en ny fordeling af kredsmandaterne, hvor der forlods tillægges Bornholms Storkreds 2 kredsmandater, mens de resterende 133 kredsmandater fordeles endeligt på de øvrige storkredse ved en fornyet beregning efter største

brøks metode som angivet i folketingsvalglovens § 10, stk. 3. Der henvises herved til folketingsvalglovens § 10, stk. 4.

Anvendelse af Bornholmer-modellen til at sikre, at et parti, der har et flertal af de gyldige stemmer, ved anvendelse af den største brøks metode til mandatfordeling i alle tilfælde tillige får et flertal af mandater, kan illustreres med nedenstående eksempel.

Eksempel:

Til en kommunalbestyrelse skal vælges 25 medlemmer. I valget deltager 6 kandidatlistor (partier), og der afgives i alt 80.000 gyldige stemmer. De gyldige stemmer fordeler sig på de 6 deltagende partier som vist i tabel 1, der ligeledes viser mandatfordelingen ved anvendelse af største brøks metode. Valgkvotienten er $(80.000 : 25 =) 3.200$.

Tabel 1			
Parti	Antal stemmer	Mandatfordeling ved største brøks metode uden valgforbund	
		Uafrundet	Afrundet
Parti 1	40.320	12,60	12
Parti 2	3.084	0,96	1
Parti 3	24.996	7,81	8
Parti 4	2.592	0,81	1
Parti 5	3.812	1,19	1
Parti 6	5.196	1,62	2
I alt	80.000	25,00	25

Det fremgår af tabel 1, at Parti 1 har opnået 40.320 ud af 80.000 stemmer svarende til 50,4 pct., dvs. et flertal af stemmer, mens partiet med 12 mandater svarende til 48 pct. af mandaterne alene har opnået et mindretal af mandaterne.

For at sikre, at Parti 1 med et flertal af stemmerne tillige får tillagt et flertal af mandaterne, i dette tilfælde 13 mandater, foretages en ny beregning, hvor Parti 1 forlods tildeles 13 mandater, mens de øvrige 12 mandater fordeles mellem de øvrige 5 partier efter største brøks metode som vist i tabel 2. Ved den nye fordeling er valgkvotienten $(39.680 : 12 =) 3.306,67$, dvs. lidt større end ved den oprindelige fordeling.

Tabel 2			
Parti	Antal stemmer	Mandatfordeling ved største brøks metode uden valgforbund, når parti 1 forlods får tildelt 13 mandater	
		Uafrundet	Afrundet
Parti 2	3.084	0,93	1
Parti 3	24.996	7,56	7
Parti 4	2.592	0,78	1
Parti 5	3.812	1,15	1
Parti 6	5.196	1,57	2
I alt	39.680	12,00	12

Det fremgår af tabel 2, at Parti 3 ved den nye fordeling opnår 7 mandater, mens partiet ved den oprindelige fordeling opnåede 8 mandater. For de øvrige partier er mandatfordelingen uændret i forhold til den oprindelige fordeling.

3. Jeg skal hertil bemærke, at uanset om største brøks metode blev suppleret med en bestemmelse, der sikrede, at et parti, der har et flertal af de gyldige stemmer, ved anvendelse af den største brøks metode til mandatfordeling i alle tilfælde tillige får et flertal af mandater, finder jeg fortsat ikke største brøks metode egnet som valgmetode ved kommunalvalg og regionsrådsvalg.

Dette skyldes, at største brøks metode, som jeg oplyste under 1. behandlingen, også lider af den afgørende svaghed, at små partiers vælgere kan få en uforholdsmæssig stor repræsentation, dvs. at hver vælger, der stemmer på et sådant parti, bliver repræsenteret med en mandatandel, der ligger langt over den gennemsnitlige for alle vælgere under ét.

Hertil kommer, at det enkleste er at anvende en valgmetode uden særregler ligesom i dag ved kommunalvalg og regionsrådsvalg.